

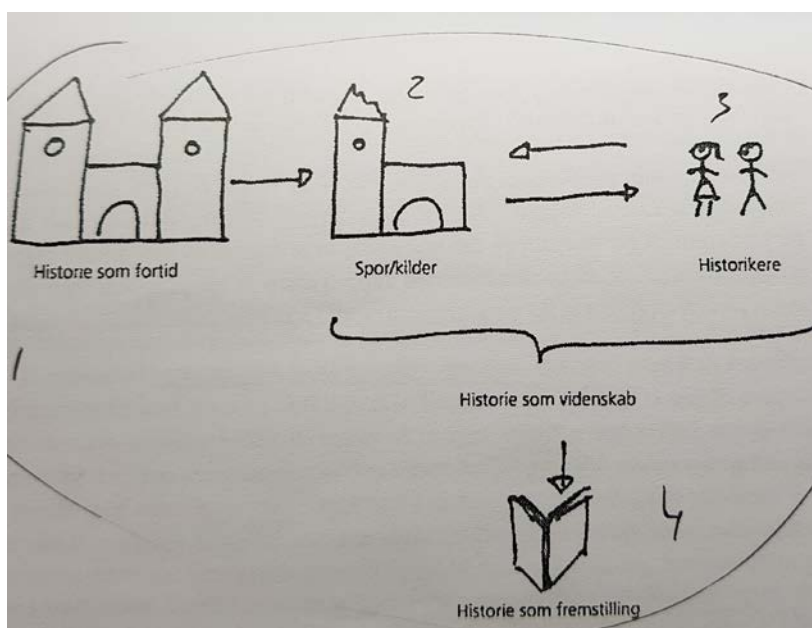
Case 1 Kildebrug og introduktion til 1800-tallets velfærdshistorie

Denne case er tænkt som både en introduktion til velfærdsstatens historie (eller velfærdsteknologi) og som en øvelse i kildekritik. Øvelsen tager udgangspunkt i en række inskriptioner i hovedporten til Kommunehospitalet i København. Den lægger primært op til at tolke kilden som levn (Kjeldstadli, 2001) men der er også elementer af beretning i den (Olden-Jørgensen, 2011). Endelig kan den bruges til en diskussion af det indicielle kildebegreb (Ginzburg, 1986).

Som en introduktion til øvelsen giver det mening at starte med nogle indledende overvejelser med eleverne om, hvad historie egentlig er og her inddrage nedenstående basismodel fra Kjeldstadli. Fordelen ved den er, at den at den anskueliggør en række centrale relationer, som eleverne gerne må reflektere over. For at motivere eleverne er det vigtigt, at tilgangen i udgangspunktet er opbyggelig således at vægtningen er på realisme-konstruktivisme således at eleverne oplever, at de kan opnå nogle brugbare erkendelser omkring fortiden ved at arbejde med den historiske metode.

Arbejdsspørgsmål med mulige pointer ud fra Kjeldstadli (37-44):

- 1) Hvad er sammenhængen mellem fortiden og de spor/kilder vi har til rådighed?
 - Vi går ud fra en grundlæggende forestilling om verden (ontologi) om, at fortiden var en verden med mønstre og regelmæssigheder. Spor/kilder repræsenterer disse mønstre
- 2) Hvad betyder kilder/spor for historikeren?
 - Forskeren vil via sine spørgsmål have fokus på bestemte mønstre via sine spørgsmål. Det er derfor vigtigt hvilke spørgsmål historikeren stiller til kilderne.
- 3) Hvad betyder historikerens forståelse af kilden for kilden?
 - Historikeren er præget af det som han allerede ved og af sin samtid. Det er derfor vigtigt, at historikeren følger en grundig metodisk metode i sin tilgang til kilderne.
- 4) *Hvordan kan man lave en historisk fremstilling ud fra kilderne?*
 - Det er kun muligt at få viden om en del af historien om det man undersøger, og man er nødt til at tolke for at skabe en sammenhængende forståelse

Kilde: Kjeldstadli: *Fortiden er ikke hvad den har været* - Roskilde Universitetsforlag side 38

Næste skridt er at introducere eleverne til den konkrete øvelse:

Her giver det mening at bruge Sebastian Olden-Jørgensen til at introducere levnsudnyttelse:

"Levnsslutninger kan være meget sikre, for levn kan – i modsætning til beretninger ikke lyve, og man får på den måde en mulighed for at kontrollere og supplere beretningslutninger." (Olden-Jørgensen, 2011, s. 71)

Kilden der anvendes her, er således et spor efter en bestemt praksis, hvorfor der kan udtrages nogle vægtige slutninger fra den.

Meningen med denne øvelse er, at du skal øve dig i at læse og tolke kilder og samtidigt blive klogere på velfærdshistorien i Danmark ved at bruge de tekst-/billedkilder, du finder nedenfor.

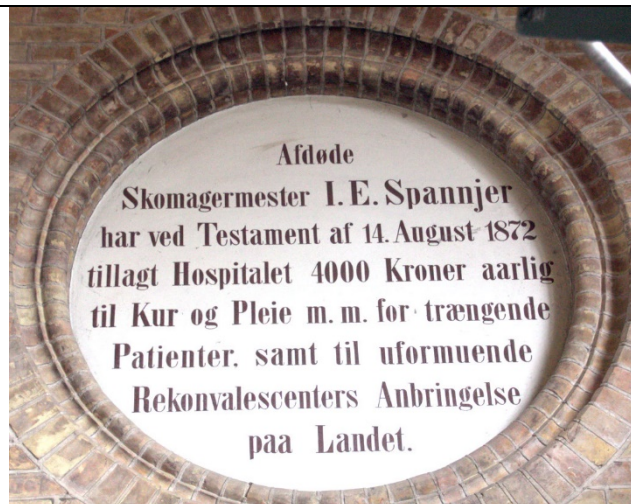
I første omgang skal du prøve at se, hvad du kan udtrage af kilderne alene og dernæst kan du bruge internettet til at få mere viden om konteksten. Det vigtige er, at du trækker de oplysninger du kan ud fra billederne.

På billedet nedenfor ser du et billede af hovedindgangen i Kommunehospitalet i det indre København. Når du kommer ind gennem denne hovedport og en tilsvarende til venstre, vil du finde de indskrifter, du ser på næste side.

Billede af hovedindgangen til Kommunehospitalet - Erwin Graakjær Christensen 2012

Billeder af indskrifter som er opsat inde i selve hovedporten. Som det kan ses af tekstens størrelse i forhold til murstene, fremstår de som meget tydelige elementer i bygningen - *Erwin Graakjær Christensen 2012*

Hints:
 Årstal
 Tekst
 Personer
 Google
 Kronologi
 Begreber

Arbejdsspørgsmål som kan gives til eleverne for at understøtte deres læsning – (mulige læsninger i parentes):

- 1) Hvorfor har man mon sat disse indskrifter op i porten? (vigtigt for donor – status)
- 2) Hvilken tidsperiode siger de noget om? (se årstal på indskrifter)
- 3) Hvad viser de om sygehussystemet i perioden? (Det kostede penge at komme på sygehuset og fattige var derfor afhængige af filantropi)
- 4) Hvad viser kilden om dette offentliges rolle i hospitalsvæsenet? (Navnet på hospitalet indikerer, at kommunen var den centrale aktør bag Kommunehospitalet, men at behandlingen forudsatte, at patienten i hvert fald kunne betale noget for den)
- 5) Hvilke begreber knytter teksterne til modtagerne? (værdigt trængende, uformuende)
- 6) Hvem er givne og hvad viser kilden om dem? (velhavende personer fra samtiden og toppen af samfundet repræsenteret ved kongen. En mulig læsning er at det var vigtig pr for kongen at vise at han understøttede de svageste. Interessant nok viser Spannjer sig at være en ren blodsuger, når man tjekker ham på nettet – se bilag. De ønskede at vise frem, at de var gavmilde.)
- 7) Hvad er filantropi? Baggrundsviden som du søger på nettet

Kilden er god til at vise, hvordan man uddrage nogle vægtige levnsslutninger og samtidig giver den ud fra et meget overskueligt materiale en introduktion til centrale dele af 1800-tallets sociale støttesystem. Her præsenteres centrale aktører som kommunen og filantroper, et vigtigt begreb som værdigt trængende og viser, hvor lidt samfundet stillede til rådighed for samfundets svageste. Inddrager man også Spannjer-kilden i bilaget kan man også få et indtryk af den sociale armød, og det tilsyneladende paradoks, at Spannjer måske var en hårdhændet bolighaj og samtidig filantrop.

Efter ovenstående manøvre er det relevant sammen med klassen at overveje, hvad forskellen på en læsning af kilden som levn og beretning er. Her beretter kilden fx både om, at der er blevet givet penge og hvad pengene skulle bruges til. Her kan man tage eleverne med på en diskussion af sandhedsværdien udsagnene. At pengene er givet må for eksempel være forholdsvis sandsynligt, idet inskriptionerne næppe var blevet hængt op, hvis de ikke var. Derimod kan vi intet sige om, hvorvidt pengene faktisk er blevet anvendt som beskrevet.

Til sidst giver det mening at tage en diskussion om det indicielle kildebegreb ud fra Ginzburg. Hvor meget kan vi slutte fra den konkrete kilde i forhold til samfundet generelt?

Til eleverne:

Læs nedenstående introduktion og overvej I hvor høj grad kan vi bruge inskriptionerne som kilde til at sige noget generelt om samfundet i den periode, de stammer fra .

Introduktion til det indicielle kildebegreb (Ginzburg, 1986)

Videnskabsteori handler om at undersøge, hvad der kan defineres som viden, under hvilke omstændigheder og hvordan man opnår viden (erkendelse).

Indenfor naturvidenskaben arbejder man ofte hypotetisk-deduktivt, hvor man afprøver hypoteser på en åben måde, så forsøgene vil kunne gentages, og hvis resultaterne af forsøgene bekræfter hypotesen, vil man antage den for at være sand. Specielt når flere uafhængige forskere kommer frem til samme resultat. Denne metode har også inspireret samfundsvidenskab og andre socialvidenskaber til at arbejde med

kvantitative metoder med henblik på at identificere sammenhænge, som kan ses som havende en generel sandhedsværdi for forskellige fænomener.

Hvordan er historie så en videnskab? Når man nu ikke kan gentage historien for at se, om man havde ret i sin hypotese. Et svar på hvad historisk viden er, og hvordan man opnå viden om historiske forhold er det som Carlo Ginzburg kalder det indicielle kildebegreb. Et indicie er en ” *omstændighed der tyder på at noget forholder sig på en bestemt måde, fx vedr. en anklagets skyld; jævnfør tegn, bevis*” (Opslag: Indicie, 2018)

Et indicie er altså et tegn som indikerer (dvs. peger på) at noget forholder sig på en bestemt måde. Konkret sammenligner han det med måden en detektiv arbejder på. Hovedargumentet er, at de mest pålidelige indicier ikke er det som den kriminelle bevidst har lagt af spor, men de spor som han ubevidst har skabt, fordi de fortæller, hvad der faktisk er foregået.

Dette gælder også, når vi arbejder med historiske kilder. Her har dem som har lavet kilderne typisk ønsket at udtrykke noget bestemt, men den måde de har udtrykt sig på vil være formet af en lang række bagvedliggende strukturer for, hvordan man udtrykte sig, hvad der gav mening og hvilke muligheder der var. Ifølge Ginzburg kan vi derfor ved at undersøge indicier som vedrørende specifikke sager danne os et mere generelt billede af, hvad som gjorde sig gældende i bestemte perioder.

Arbejdsspørgsmål ift kilden med inskriptionerne:

- Hvad er de bevidste budskaber og hvad er indicier (spor)?
- I hvor høj grad kan man udlede noget generelt om perioden?

Case 2 Religiøs klædedragt set ud fra et teknologisk og idehistorisk perspektiv – præstedragt og hijab under luppen

Nedenstående ide til et undervisningsforløb udspringer af vores diskussioner på holdet. Det blev diskuteret om det religiøse tørklæde (hijaben) var et emne, man kunne tage op i undervisningen. For mig var det et interessant at undersøge hvilke perspektiver, der kunne ligge i det, idet vores formål er at almindelige unge mennesker, og samtidig skal vi kunne facilitere en dialog mellem vores elever, således at en mere åben dialog bliver mulig og eleverne får en bredere forståelse af, at de kan forstås og bliver forstået på mange måder, og at de virker på mange måder. I forhold til at opnå dette formål vil det være hensigtsmæssigt, at tage udgangspunkt i en aktør-netværksanalyse af ”det religiøse tørklæde” for at synliggøre det store udfaldsrum ift., hvad det faktisk er. For også at angribe emnet fra en anden vinkel, vil der også blive set på den danske præstekjole, der udviklede sig fra at være hverdagstøj til en religiøs klædedragt. Det giver mulighed for både en ant-analyse, et idehistorisk perspektiv og for at inddrage den teknologiske udvikling i tekstilindustrien fra 1500-tallet til i dag. Ditto kan tørklæderne trækkes tilbage i tiden og vise en idehistorisk og international udvikling, som en klædedragt som eksisterede før islam og siden blev indkorporeret i den religiøse praksis blandt mange muslimer for senere under Nassers panarabisme at blive set som gammeldags til at blive en dominerende identitetsmarkør. Materialet som vil blive anvendt er på den ene side ANT-teorien som den bliver udlagt af John Law (Law). For at åbne op for at man kan gå analytisk til værks ift. religiøs beklædning, tror jeg, at jeg ville starte med præstekjolen, der ellers står til sidst her.

Beskrivelse af Aktør-Netværksteorien til eleverne ud fra John Law

I det følgende skal I arbejde med Aktør-Netværksteori, som den er beskrevet af John Law (Law). Der er to indgange til arbejdet med teori, induktiv og deduktiv. Ved den første samler man empiri og derefter laver man en teori ud fra de indsamlede data, ved den deduktive metode starter man med en teori og undersøger, hvordan empirien passer til den. Aktør-netværksteorien er en teori, der er meget induktiv i sin arbejdsmetode. Den handler om at undersøge et område (undersøgelsesfelt) uden for mange forudindtagede teorier omkring, hvordan feltet hænger sammen. Grunden til at man skal være så åben som muligt er, at det handler om at blive opmærksom på så mange sammenhænge (relationer) som muligt, som det studerede emne indgår i (Law, s. 226). Fokus er på at undersøge sammenhænge og funktioner. Det gøres ved at finde hvilke aktører, det er relevant at se på, og hvilken sammenhænge, der er mellem aktør. Ordet aktør refererer til den/eller det som handler. Det betyder, at en aktør kan være både et menneske, et dyr, en ting eller et netværk af andre aktører. Når man bruger aktør-netværksteori er der ikke en bestemt aktørtype, som er vigtigere end de andre (Law, s. 228). Aktør-netværk teorien antager, at verden findes repræsenteret i hvert eneste undersøgelsesfelt (Law, s. 228), derfor kan studiet af det specifikke siget noget om, hvordan også den øvrige verden er organiseret.

John Law beskriver igennem et eksempel på studiet af laks i et dambrug i Norge, hvordan man kan gå til værks:

- 1) Som aktør kan fisken have forskellige roller, som gør det muligt at "opløse" laksen i den forskellige funktioner i forskellige netværk". Første trin er at se på laksen ud fra dens delfunktioner. (Konkrete eksempler skal tilføjes for at eleverne kan forstå det?)
- 2) Dernæst ser man på hvilke netværk eller relationer de forskellige delfunktioner indgår i
 - a. Fx trussel for miljø som kan påvirke andre laks med lus – Dette hænger fx sammen med miljøvurderingsmodeller - lovgivning
 - b. Udsat dyr hvis velfærd trues af lus - dette hænger sammen med dyreværnsaktivisme
- 3) Man stopper med at udvide netværket, når man har identificeret mekanismer og eller strategier, der sandsynligvis er stærke nok til at holde den observerede praksis eller objekt sammen. Man er nået langt nok ud, når man fx
 - a. Netværk af relationer omkring fx laks, der gør at man kan overskride forskel mellem natur og kultur

Case – det "religiøse" tørklæde

Opgave til eleverne

I denne opgave skal I lave et oversigtskort over, hvad det religiøse tørklæde er i forskellige sammenhænge. For at gøre det, skal I starte med at se på, 1) hvilke funktioner som tørklæde tillægges (hvilken slags aktør, det virker som). Når I har fundet frem til det, så skal I se på, hvilke andre aktører og netværk de funktioner spiller sammen med. De sammenhænge I finder, skal I tegne op på et kort.

I skal tage udgangspunkt i artiklen "Undertrykker eller frigør det muslimske tørklæde kvinder?" (Kappel, 2015)

I denne artikel finder man følgende (ikke til elever)

- Tørklædet som frigører – selvbestemmelse – mode – fremhævelse af krop – uddannelse – Muslimske feminister
- Tørklædet som undertrykker – begrænsning af kvinders seksualitet – Saudi Arabien og Iran - politisk islam – islamisk moralpoliti

- Tørklædet som mode/salgsvare – modeller – Skønhedsideal - H&M – modeindustri -
- Tørklædet som debateme/politik – stigmatisering af kvinder med tørklæde – politisk islam
- Tørklædet som religiøst symbol – religion – islam – religiøse debatter - religionsteknologi

Arbejdet kan udvides ved at inddrage nogle af de øvrige artikler i bibliografien nedenfor til et arbejde i matrixgrupper eller undersøgelse i klassen.

Andre muligheder vi kom frem til i gruppearbejdet i workshoppen:

- Hijab:
- Familiemønstre
- Mode
- Kvindefrigørelse
- Kvindeundertrykkelse
- Mobiltelefonholder
- Tekstil
- Hygiejne
- Arbejdsmarked
- Maskeringsforbud
- Produktion
- Religion

Næste vil være at lægge en historisk dimension ind over emnet ved at lade eleverne læse en kort kulturhistorisk gennemgang af burkaens historie med det formål både at uddybe den første analyse og give dem et indblik i alternative/forsvundne perspektiver.

Til eleverne

For at give jeres ANT-analyse en langtidshistorisk vinkel, skal I læse Burkaens historie (Sindberg, 2018) fra DRs Spørgehjørnet. Overvej hvilke dele fra historien som på en måde indgår i den analyse, I lavede før, og hvilke som ikke længere aktuelle.

Tørklædet i det 20-21 århundrede.

Næste skridt vil så være at tage et idéhistorisk dyk ned i udviklingen i den historiske betydning af tørklædet. Her vil jeg starte med Nasser, fordi det formentlig vil komme bag på en del af eleverne, at den arabiske nations førerfigur faktisk gjorde grin med dem.

Det vil så blive brugt som springbræt videre til at forstå den komplicerede betydningstilskrivning af tørklædet ved at læse Slørenes Grammatik (Manga, 2018), der udfolder flere mere grundigt behandlede problemstillinger.

Her giver det mening at tage udgangspunkt i artiklen: *Tørklæde til kvinder: Islamisternes stærkeste våben*. (Meotti, 2016) selvom "Document" som kilde lige skal tjekkes og youtubeklippet med Nasser (Nasser on The Muslim Brotherhood and Hijabs, 2018).

Til eleverne:

I perioden fra 1950erne til 1970erne var der i den arabiske verden meget fokus på, hvad der samlede araberne som et folk. Det hang sammen med et ideal om at samle den arabiske verden. Den såkaldte panarabisme. Den mest betydningsfulde repræsentant for denne bevægelse var Gamal Abdel Nasser (1918-70), som var Ægyptens præsident i perioden 1952-1970.

1) Hvilken betydning tror I, at han tillagde tørklædet?

Se videoen: *Nasser on The Muslim Brotherhood and Hijab*: www.youtube.com/watch?v=0fswb4a9jcU

Hvilken betydning tillægger Nasser tørklædet? Hvilken rolle spiller det for Nasser som symbol på arabisk identitet?

[Jeg forestiller mig, at eleverne vil være overrasket over, at Nasser faktisk gør grin med tørklæder og at man vil have nogen til at tage et på.]

Udfra artiklen *Tørklæde til kvinder: Islamisternes stærkeste våben*. (Meotti, 2016) eller lignende vil eleverne så skulle undersøge, hvilken udvikling der er sket i italesættelsen af tørklædet:

Fra en dichotomi: traditionel-moderne til muslimsk-vestlig

Ide- og teknologihistorisk analyse af præstekjolen

Denne del kan realiseres ud fra artiklen: "Klædt på som præst" (Justesen, 2018)

Til eleverne:

Læs artiklen "Klædt på som præst"

Opgave:

Sammenlign hvordan præstekjolen fungerede som teknologi i 1536 med hvordan den fungerer i dag:

Præstekjolen som teknologi i 1536	Præstekjolen som teknologi i dag
[almindeligt tøj] [præstekrave som løser praktisk problem]	[ceremoniel dragt] [nærmest magisk] [Usædvanlige materialer] [Gammeldags fremstillingsform]

Mulige uddybende teknologihistoriske vinkler, der også kan bruges kontekstuel, ville kunne være industrialiseringen og moderne kommunikationsmidler, der begge har været med til at standardisere, hvordan tørklæder ser ud, bruges og tolkes.

Case 3 - Historieskrivning, kommunikationsteknologi og identitet

Målet for dette lange linjer forløb er at få eleverne til at reflektere over hvilken betydning de forskellige kommunikationsteknologier har haft for udviklingen af vores kollektiv(e) identitet(er) fra forhistorien til i dag; specielt den religiøse og den nationale. Dette vil blive ført frem til i dag, hvor eleverne kan reflektere over, hvad sociale medier og kunstig intelligens betyder og kommer til at betyde for vores identitet. Som kontekst for undersøgelsen vil relevante karakteristika for de tidsperioder, som indgår i forløbet, blive gennemgået. Idehistorisk vil der blive taget udgangspunkt i Koselleck, da hans prælingvistiske betingelser passer godt med et tidsmæssigt dybdeperspektiv og giver en (del)forklaring på behovet for kollektive identiteter, samt en mulighed for at diskutere, hvordan de historier der konstituerer den kollektive identitet vedligeholdes og spiller sammen med den historiske udvikling. Dette vil blive kombineret med Benedict Anderson (Indsæt henvisninger), der kan bidrage med at en ide om sammenhængen mellem den teknologiske udvikling og fremkomsten af forskellige kollektive identiteter. Dette passer også fint med en diskussion af Kosellecks overvejelser omkring, at bestemte sproglige konstruktioner kan få en tyngde, der ender med at få en styrende effekt i forhold til, hvordan historien kan udvikle sig.

Introduktion til eleverne:

I dette tema skal vi arbejde med sammenhængen mellem historie, kommunikationsteknologi og identitet. For at komme i gang bedes du starte med at overveje følgende:

- Hvad er identitet? Og hvilke kollektive (fælles) identiteter kan du komme i tanke om? Og hvordan adskiller de sig fra hinanden?
- Hvilke eksempler kan du finde på (5 min) og vend det med din sidemand (5 min)

Den tyske historiker Reinhard Koselleck antager, at vi som mennesker deler en række uomgængelige vilkår, som påvirker vores måde at forstå verden på. Og som åbner op for spørgsmål om hvad styrer der historien? Hvordan er vi forskellige fra dyrene? Og er vi det? Det er vigtige spørgsmål, når vi skal tolke historiske fænomener. Han har afgrænset tre vilkår, som går forud for vores sproglige måde at forstå verden på. Det vilkår som vi deler med mange dyrearter. Det er vilkår, som I kan genfinde i vores sprog og måde at organisere vores samfund på:

- Det første er, at vi kun lever en begrænset periode. Vi fødes og dør. Det betyder, at vi som lever nu har oplevet forskellige tidsperioder og derfor har forskellige forståelser af verden. For at lime dem sammen til en fælles forståelse opbygger vi forskellige strukturer som fx historie, der kan skabe sammenhænge mellem det nye og det gamle. Det betyder også at alt har en før/senere dimension.
- Det andet er, at vi på forskellige måder afgrænser, hvem som er inde og hvem som er ude. Vi sikrer os gennem forskellige fællesskaber, som man kan være indenfor eller udenfor. Indre eller ydre dimension
- Det tredje er, at vi grundlæggende organiserer os i hierakier, hvor nogen er over og nogen er under.

Ovenstående vilkår gør også, at man vil fortolke historien forskelligt alt efter hvilken position man indtager. Det gør i sig selv ikke kvaliteten af historieskrivningen bedre eller dårligere men de munder ud i en forskellige tolkninger. Historikeren er farvet af:

- 1) Tidslig placering i forhold til begivenheden
- 2) Hans sociale og politiske status og om han er vinder eller taber.
- 3) Om han er indenfor eller udenfor den gruppe han beskriver

”I en antropologisk ånd vil jeg derfor foreslå følgende definition af nationen: Den er et forestillet politisk fællesskab – og forestillet som både uafværgeligt afgrænset og suveræn. Den er forestillet fordi medlemmerne af selv den mindste nation aldrig vil kende de fleste af deres fæller, møde dem eller endsige høre om dem. Alligevel findes i tankerne hos hver enkelt billedet af deres fællesskab.” (Anderson, Forestillede Fællesskaber, 2001, s. 48)

Dernæst vil vi arbejde os igennem udviklingsvejen til den moderne nationalisme fra middelalderens håndskriftskultur og religiøst baserede identitet til 1800-tallets nationalstater.

Element 4

Derefter vil vi tage et op frem til den moderne kommunikationsteknologi, det internationale samfund og migrantssamfund som bidrager til at skabe det som Benedict Anderson kalder bærbar nationalisme.

Element 5

Endelig er det mulighed for at diskutere, hvilken effekt den teknologiske udvikling med sociale medier og kunstig intelligens vil have for vores identitet. På den ene side så går den teknologiske udvikling hurtigere, men på den anden side, så gælder Kosellecks observation med, at den lingvistiske struktur konserverer også den kunstige intelligens, der er tilbøjelig til at gentage allerede eksisterende strukturer og dermed bekræfte dem.

Se skema nedenfor for oversigt

Teknologi	Idehistorie	Almenhistorie/kontekst	Materiale
Hvad identitet			
2 Hvad er mennesket? Mennesket vs. Neandertaler Farvepigmenter, værktøjer Tegn/symbol bruges til at markere fællesskaber	Symbolsk udtryksform Fællesskab Før/efter: hvem var mest udviklet Indenfor/udenfor – evne til at lave symboler Hierarki – over eller under	Tidligste tegn på menneskeligt behov for at udtrykke tanker i fysiske billeder Homo Sapiens vs Neandertaler præhistorie	https://videnskab.dk/kultur-samfund/verdens-aeldste-hulemalerier-blev-skabt-af-neandertalere Maleteknikker og selvudsmykning til at udtrykke symbolske tankegang => opstår ud af socialt behov fordi befolkningstallet blev så stort, at man fik brug for at kunne identificere sig selv og forskellige grupper Kom selv med forslag til: hvordan det kan have haft en betydning ift. før/senere, inde/ude, oppe/nede
3) Skriftsproget/ elitefællesskab	Religiøs identitet Før/ senere: Synd/frelse Fortabelse/frelse	Middelalder (feudalsamfund) + muslimske (arabiske) verden	Menneskeskabt: Feudalisme, kirkens rolle, stigende befolkning side 129-144 Islam og kristendom: Hellige sprog og tegn skabe store religiøse fællesskaber – medlemskab er dog åbent (Anderson, Forestillede Fællesskaber, 2001, s. 55-58)

<p>4)Trykpressen Regeringsteknologi (standardiseret administrativt skriftsprog) Kort</p>	<p>Religiøs identitet</p> <p>Før/ senere: Uvidenhed/ oplysning</p> <p>Indenfor/udenfor Protestant/katolik+andre religioner Læsende/ikke læsende</p> <p>Over/under Oplyst/uoplyst</p>	<p>Reformation og oplysningstid Centralisme</p> <p>Fælles administrative sprog</p> <p>Oplysningstid: ide om at folk kan oplyses => forudsætning for printkapitalismen og kapitalismen og nationalisme</p>	<p>Menneskeskabt side 149-151 Reformationen – Viasat History 2010: http://ucc.mitcfu.dk/TV0000015995 Opdagelsesrejser og trykkekunst degraderer helligt sprog fordi der primært trykkes på talesprog (Anderson, Forestillede Fællesskaber, 2001, s. 59-62) Den nationale bevidstheds oprindelse via trykte medier og kapitalisme (Anderson, Forestillede Fællesskaber, 2001, s. 83-94): 1) Udbredelse af printkapitalisme og et begrænset antal latinkyndige gør, at fokus hurtigt flyttes til at trykke i lokale sprog 2) Propagandakrig mellem katolikker og protestanter - protestanter gik målrettet efter at producere billigbogsudgaver målrettet de ikke latinkyndige borgere, 3) voksende centralisering af statsmagt betød at stater udviklede administrative modersmål,</p>
<p>4) Massetrykkeri – moderne avis</p> <p>(Radio – tydelig og sproglig og auditiv fælles referenceramme for folk i samme land) (TV – tydeligt visuel og sproglig fælles referenceramme for folk i samme land)</p>	<p>National identitet</p> <p>Før/ senere:</p> <p>Indenfor/udenfor Landsmand/udlænding</p> <p>Over/under Landsmand/udlænding Rig/fattig</p>	<p>Kapitalisme National identitet Oplysningstid og industrialisering: bredt publikum => nation</p>	<p>Printkapitalisme</p> <p>Folk fra geografisk område får fælles kommunikativt fællesskab</p> <p>”Det var i sin tid industrisamfundet, der gjorde nationalstaten mulig og nødvendig.” (Anderson, Vi er forskellige fordi vi er ens, 2005)</p> <p>Brug for grundig beskrivelse af bedre kommunikation/transport/produktion/læsefærdighed</p>
<p>5) Satellit kanaler Internettet</p> <p>Kommunikationen bliver international</p>	<p>Bærbare nationalisme</p> <p>Før/ senere: Paradis/problemer</p> <p>Indenfor/udenfor Dansk/muslimsk</p> <p>Over/under Dansk – arabisk</p>		<p>Den bærbare nationalisme ”Det var i sin tid industrisamfundet, der gjorde nationalstaten mulig og nødvendig. Men overraskende nok har vore dages informationsamfund forstærket den i en ny form. I dag blomstrer og vokser nationalismen, i takt med at nationalstatens konkrete virkelighed fortaber sig. ”Der findes en ny, bærbare nationalisme,” siger Anderson. Det er en fædrelandskærlighed, der i en stadig mere globaliseret og mobil verden vokser sig stærkere og stærkere - på afstand.” (Anderson, Vi er forskellige fordi vi er ens, 2005) https://www.b.dk/nationalt/danskheden-er-under-pres</p>

	Arabisk – dansk Dansk – europa/verden		
5) Sociale medier	Bærbart nationalisme Før/ senere: Ung/gammel Indenfor/udenfor Over/under		https://www.information.dk/kultur/anmeldelse/2012/03/medierevolutionen-dokumenteret https://journalisten.dk/kilder-undertrykt-i-det-arabiske-forar https://www.dr.dk/nyheder/udland/islamisk-stat-er-ustoppelige-paa-sociale-medier
5) Fremtidig teknologi – kunstig intelligens	Hvad betyder det for identiteten?		

Bibliografi

Anderson, B. (2001). *Forestillede Fællesskaber*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Anderson, B. (23. 9 2005). *Vi er forskellige fordi vi er ens*. Hentet fra Information: <https://www.information.dk/moti/2007/07/forskellige-fordi-ens>

Andreasen, S. (15. 7 2012). *Danskheden er under pres*. Hentet fra Berlingske.dk: <https://www.b.dk/nationalt/danskheden-er-under-pres>

Christensen, E. G. (2012). *Billeder fra Kommunehospitalet*. København: Ikke udgivet.

Ginzburg, C. (1986). *Spor. Kultur og Klasse 54*, 6-48.

Jakobsen, R. K. (17. 6 2018). *Verdens ældste hulemalerier blev skabt af neandertalere*. Hentet fra Videnskab.dk: <https://videnskab.dk/kultur-samfund/verdens-aeldste-hulemalerier-blev-skabt-af-neandertalere>

Justesen, B. (26. 04 2018). "Klædt på som præst". *Kristeligt Dagblad*.

Kappel, U. S. (05. 11 2015). *Undertrykker eller frigør det muslimske tørklæde kvinder?* Hentet fra Kristeligt Dagblad: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/udland/sverige-og-islam-reklamer-med-sloer-har-faaet-svenskerne-til-diskutere-om-det-muslimske>

Kjeldstadli, K. (2001). *Fortiden er ikke hvad den har været - en indføring i historiefaget*. Roskilde: RUCs Forlag.

Koselleck, R. (2007). Historik og hermeneutik. I R. Koselleck, *Begreber, tid og erfaring*.

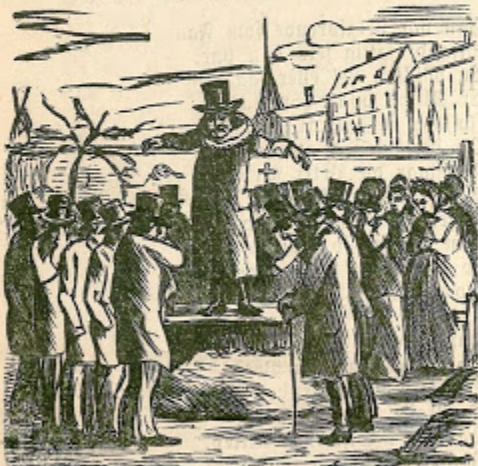
Law, J. (u.d.). Notes on fish, ponds and theory. *Norsk Antropologisk Tidsskrift*, vol 23, nr. 2-3, s. 225-236.

Manga, E. (17. 6 2018). *Slørenes Grammatik*. Hentet fra Kvinforlag.dk: <http://kvinforlag.dk/sloerens-grammatik/>

- Meotti, G. (08. 05 2016). *Tørklæde til kvinder: Islamisternes stærkeste våben*. Hentet fra Document: <https://www.document.dk/2016/05/08/toerklaede-til-kvinder-islamisternes-staerkeste-vaaben/>
- Nasser on *The Muslim Brotherhood and Hijabs*. (05. 06 2018). Hentet fra Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=0fswb4a9jcU>
- Olden-Jørgensen, S. (2011). *Til kilderne! - Introduktion til historisk kildekritik*. København: Gad.
- Opslag: Indicie*. (14. 06 2018). Hentet fra Sproget.dk: <https://sproget.dk>
- Rasmussen, M. (06. 11 2003). *Mere end et Tørklæde*. Hentet fra Kristeligt Dagblad: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/kirke-tro/mere-end-et-toerklaede>
- Simonsen, J. B. (06. 05 2018). *Den Store Danske - Gyldendal*. Hentet fra Gamal Abdel Nasser: <http://denstoredanske.dk/index.php?=&sideId=130099>
- Sindberg, A. B. (17. 6 2018). *Hvordan er burkaens historie? Spørgehjørnet*. Hentet fra dr.dk: https://www.dr.dk/CMS/ARKIVP1/default.drxml?*UR=Spoergehjoernet/Udsendelser/2010/06/01141203.htmtrace=rt3
- Søndergaard, B. (10. 05 2016). *Kvinderetsforkæmper: Tørklædet er mændenes måde at undertrykke kvinderne på*. Hentet fra Kristeligt Dagblad: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/toerklaedet-er-maendenes-maade-undertrykke-kvinderne-paa>
- Undertrykkelse og frihed har samme symbol*. (30. 08 2000). Hentet fra Kristeligt Dagblad: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/kirke-tro/undertrykkelse-og-frihed-har-samme-symbol>

Skomager Spannjer er død!

Vise om
Sølvtoiets Opbevarer, Sparsommelighedens Apostel,
Huseierguden og Tarvelighedens Prædikant, der tilsidst
blev opsparet i Dødens Sparebøsse efterat en skammelig
Sporvogn havde givet ham sit Knæk, saa at Petri Kirke
nu arver ham og siger: Denne Vei med Sølvtoiets.
Synes til den alvorlige og opbyggelige Melodi:
Nu skal du ha' din varme Mad.

Med Beretning om den Afdøde.

Kjøbenhavn.
Jul. Strandberg's Forlag og Tryk.
Saaes i Boghandelen, Holmensgade 18.
+ 24 August 1872.

Skomager Spannjer er død!

Vise om Sølvtoiets Opbevarer, Sparsommelighedens Apostel,
Huseierguden og Tarvelighedens Prædikant,
der tilsidst blev opsparet i Dødens Sparebøsse
efterat en skammelig Sporvogn havde givet ham sit Knæk,
saa at Petri Kirke nu arver ham og siger: Denne Vei med Sølvtoiets.

Med Beretning om den Afdøde

1872

Kilde: <http://mona-wwwbloggercom.blogspot.dk/2011/10/skillingsviser-billeder-fra-1870-til.html>

Kommunehospitalet

da.wikipedia.org/wiki/Kommunehospitalet

<https://samf.ku.dk/fakultetet/historie/css/>

[Kommunehospitalet | Gyldendal - Den Store Danske](#)

Filantropi:

www.denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og_historie/Danmarks_historie/Socialpolitik/filantropi

Personer:

Simon Aron Eibeschütz

<http://www.denstoredanske.dk/index.php?sideId=289060>

http://da.wikipedia.org/wiki/Simon_Aron_Eibesch%C3%BCtz

Skomager Spannjer

https://da.wikipedia.org/wiki/Jeremias_Elias_Spannjer

<http://mona-wwwbloggercom.blogspot.dk/2011/10/skillingsviser-billeder-fra-1870-til.html>